T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/780
KARAR NO : 2021/728
KARAR TR : 27/12/2021

ÖZET: Davacının usta öğretici olarak 2011 yılından 2018 yılına kadar davalı idare nezdinde fiilen çalıştığı günler karşılığı ödenmediğini ileri sürdüğü kıdem, ihbar tazminatları ile sair alacaklarının tahsiline karar verilmesi istemiyle açtığı davanın ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : B.S.
Vekili : Av. Ç.T.
Davalı : Çeşme Kaymakamlığı
Vekili : Av. M.P.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin davalı bünyesindeki Çeşme Halk Eğitim Merkezinde 2011-2018 tarihleri arasında usta öğretici olarak çalıştığını, 2018/2019 öğretim yılında bazı kurslarda yoklamaların deftere düzenli olarak işlenmediğinden ve bazı yoklamalarda öğretmen imzası bulunmadığından süresiz olarak görevden uzaklaştırıldığına dair karar verilerek, hakkaniyetsiz bir şekilde müvekkilinin iş akdinin yenilenmediğini, müvekkilinin işe iadesi ile işçilik haklarının ödenmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **İzmir 2. İdare Mahkemesinin, E.2018/1563, K.2018/1580 sayılı dosyasında 05/12/2018 tarihinde** verdiği *"Davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a maddesi uyarınca davanın görev yönünden reddine"* dair kararı istinaf edilmeksizin 24/01/2019 tarihinde kesinleşmiştir. Kararın gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

"5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 101. maddesinde ise; bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görüleceği hüküm altına alınmıştır.

7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 5. maddesinin (a) bendinde, 5953 sayılı Kanuna tabi gazeteciler, 854 sayılı Kanuna tabi gemiadamları, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa veya 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun İkinci Kısmının Altıncı Bölümünde düzenlenen hizmet sözleşmelerine tabi işçiler ile işveren veya işveren vekilleri arasında, iş ilişkisi nedeniyle sözleşmeden veya kanundan doğan her türlü hukuk uyuşmazlıklarının, (b) bendinde, İdari para cezalarına itirazlar ile 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamındaki uyuşmazlıklar hariç olmak üzere Sosyal Güvenlik Kurumu veya Türkiye İş Kurumunun taraf olduğu iş ve sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümünde İş Mahkemeleri'nin görevli olduğu hükmüne yer verilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden; Çeşme Halk Eğitim Merkezi bünyesinde usta öğretici olarak çalışmakta olan davacının, Çeşme Halk Eğitim Merkezi'nde 2016-2017 ve 2017-2018 öğretim yılları ile ilgili faaliyetlerin ve açılan kursların araştırılmasına ilişkin başlatılan soruşturma sonucunda düzenlenen 20.03.2018 tarihli ve 663.07/40 37,32,25 sayılı rapora istinaden, eylemi doğrulanan ancak kadrolu devlet memuru olmadıkları anlaşılan kadrosuz usta öğreticisi olan davacının usta öğretici olarak görev verilmemesinin uygun olacağı görüşü doğrultusunda görevinden çıkarılması üzerine, anılan işlemin iptali ile görevine iadesi istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Yukarıda anılan mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden; idari yargının görev alanı; idare hukuku kuralları içinde kamu hizmetinin yürütülmesi amacıyla, kamu gücü kullanılarak tesis edilen idari işlemler, idari eylemler ve idari sözleşmelerden doğan uyuşmazlıklar nedeniyle açılan davaların görüm ve çözümüyle sınırlı olduğu, 5510 sayılı ve 7036 sayılı Kanun uyarınca çözümlenmesi gereken davaların görümü adli yargı mercilerine ait olduğu ve bu uyuşmazlıklara karşı adli yargı (İş Mahkemesi) mercilerinde dava açılabileceği anlaşılmaktadır.

Bu durumda, davacının usta öğreticilikten çıkarılmasına ilişkin işlemin iptali ile işe iadesine karar verilmesi istemiyle açılan ve görüm ve çözümü, Mahkememiz kayıtlarına 25.11.2018 tarihinde giren

01.11.2018 tarihli ve 2018/254639 Arabuluculuk numarası ile anlaşamamaya ilişkin Hukuk Uyuşmazlıklarında Dava Şartı Arabuluculuk Son Tutanağı da dikkate alınarak, adlî yargının (İş Mahkemesi) görev alanına giren davanın görev yönünden reddi gerektiği sonucuna varılmıştır."

3. Davacı vekili, aynı taleple adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4 . **Çeşme Asliye Hukuk (İş) Mahkemesi, E.2019/608, K.2020/362 sayılı dosyada 16/10/2020 tarihinde,** 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vererek, 23/11/2021 tarihli ve E.2019/608 no'lu üst yazı ile Mahkememize müracaat etmiştir. Karar gerekçesinin ilgili kısmı şu şekildedir:

"...somut olaya bakıldığında davacının ders ücret karşılığı kadrosuz usta öğretici olarak Valilik onayı ile davalı Bakanlık bünyesindeki Çeşme Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğünde görevlendirildiği, ücretlerinin 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 89. maddesine uygun olarak Bakanlar Kurulunca çıkarılan kararlar uyarınca Maliye Bakanlığınca belirlenen ücretler üzerinden ödendiği,taraflar arasında iş sözleşmesi bulunmadığı, aralarındaki ilişkinin statü hukukuna tabi olduğu anlaşıldığına göre; davacının 506 sayılı Kanun gereğince sosyal güvenlik hukuku açısından Sosyal Sigortalar Kurumuna primlerinin yatırılmış olmasınınış sözleşmesi ile çalıştığı anlamına gelmeyeceği de dikkate alınarak, taraflar arasındaki uyuşmazlığın çözümünün iş mahkemesinin görev alanına girmediği, uyuşmazlığın çözüm yerinin idari yargı olduğu... "

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

5. 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 2. maddesinde*"Bir hizmet akdine dayanarak bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılanlar bu kanuna göre sigortalı sayılırlar..."* denilmiş, aynı Kanun'un *"Uyuşmazlıkların Çözüm Yeri"* Başlıklı 134. maddesinde, *"Bu kanunun uygulanmasından doğan uyuşmazlıklar, yetkili iş mahkemelerinde veya bu davalara bakmakla görevli mahkemelerde görülür"* hükmüne yer verilmiş; 506 sayılı Kanun hükümleri 01/10/2008 tarihinde yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 106. maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır. 5510 sayılıKanun'un3.maddesinde;kısa ve/veya uzun vadeli sigorta kolları bakımından adına prim ödenmesi gereken veya kendi adına prim ödemesi gereken kişi sigortalı olarak tanımlanmış; 79. madde ile başlayan Dördüncü Kısmında, primlere ilişkin hükümlere yer verilmiş; 101. maddesinde *"Bu kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar İş Mahkemelerinde görülür"* denilmiştir.

6. Öte yandan, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 1.maddesinde, Kanun'un amacının, işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenlemek olduğu belirtilmiş; aynı zamanda, bakılan davanın da konusunu oluşturan *İş Sözleşmesi, Türleri ve Feshi*hususuna Kanun'un 8. maddesi ve devamında, kıdem tazminatı,ücretli izin, bildirim süresinden kaynaklanan yükümlülük ve haklara ilişkin hususlara ise Kanun'un değişik maddelerinde yer verilmiştir.

7. Diğer taraftan; 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 1. maddesi ise şu şekildedir:

"İş Kanununa göre işçi sayılan kimselerle (o kanunun değiştirilen ikinci maddesinin Ç, D ve E fıkralarında istisna edilen işlerde çalışanlar hariç) işveren veya işveren vekilleri arasında iş akdinden veya iş Kanununa dayanan her türlü hak iddialarından doğan hukuk uyuşmazlıklarının çözülmesi ile görevli olarak lüzum görülen yerlerde iş mahkemeleri kurulur.

Bu mahkemeler:

B) İşçi Sigortaları Kurumu ile sigortalılar veya yerine kaim olan hak sahipleri arasındaki uyuşmazlıklardan doğan itiraz ve davalara da bakarlar.

İş mahkemesi kurulmamış olan yerlerdeki bu davalara o yerde görevlendirilecek mahkeme tarafından, temsilci üyeler alınmaksızın, bu kanundaki esas ve usullere göre bakılır.

Fiili ve hukuki imkânsızlıklar dolayısıyla iş mahkemesinin toplu olarak görevini yapamadığı hallerde de yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır.

(Ek fıkra: 2/7/2012-6352/39 md.) Birden fazla iş mahkemesi bulunan yerlerde, sosyal güvenlik hukukundan kaynaklanan davaların görüleceği iş mahkemeleri, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından belirlenebilir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

8. Uyuşmazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın başkanlığında, Üyeler Birol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 27/12/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

9. Raportör-Hâkim Engin SELİMOĞLU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

10. Dava, davalı idare nezdinde usta öğretici sıfatıyla 2011-2018 yılları arasında görev yapan davacının, sözleşmesinin yenilenmemesi sebebiyle işe iadesi ve alacaklarının tahsiline karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

11. Dosya kapsamı ve yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, davacı ile idare arasında bir hizmet ilişkisi kurulduğu, talep edilen kıdem tazminatının İş Kanunu'ndan kaynaklanan haklardan olduğu dikkate alındığında, uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

12. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Çeşme Asliye Hukuk (İş) Mahkemesinin başvurusunun reddi ile 16/10/2020 tarihli ve E.2019/608, K.2020/362 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGI YERİNİN GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Çeşme Asliye Hukuk (İş) Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN REDDİ ile 16/10/2020 tarihli ve E.2019/608, K.2020/362 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

27/12/2021 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Celal Mümtaz AKINCI	Birol SONER	Nilgün TAŞ	Doğan AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Aydemir TUNÇ	Nurdane TOPUZ	Ahmet ARSLAN